

Aile Merkezli Bakım Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Aile Merkezli Bakım Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16416>

Özet

Aile Merkezli Bakım Ölçeği (AMBÖ), hastanede yatan çocukların ebeveynlerinin, sağlık profesyonelleri tarafından kendilerine sunulan aile merkezli bakımın düzeyini algılama biçimlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş uluslararası bir araçın Türkçe'ye uyarlanmış versiyonudur. Bu ölçek, özellikle hemşirelik hizmetlerinde ebeveyn katılımının, bilgilendirilmesinin ve desteklenmesinin önemini değerlendirir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması, **psikometrik** özelliklerinin Türkiye popülasyonunda geçerli ve güvenilir olduğunu kanıtlamayı hedeflemiştir.

Ölçek, **aile merkezli bakım** felsefesinin temel bileşenlerini, yani ailenin değer görmesi (Önemlilik) ve bakım sürecinin tutarlılığı (Tutarlılık) boyutlarını incelemektedir.

Anahtar Kelimeler

Aile Merkezli Bakım, Hemşirelik, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Çocuk Sağlığı.

Yazarlar

Deniz Altıparmak

Amaç

AMBÖ'nün temel amacı, hastane ortamında pediatrik hastalara yönelik verilen bakım hizmetlerinde ebeveynlerin ve çocukların deneyimlediği **aile merkezli bakım** düzeyini değerlendirmektir. Bu değerlendirme, özellikle hemşirelerin ebeveynleri ne kadar iyi karşıladığını, onlara ne kadar bilgi sağladığını ve onların çocuğun bakım sürecine ne ölçüde dahil ettiğini belirlemeye odaklanır.

Ölçek, sağlık kuruluşlarının aile katılımı konusundaki performansını ölçerek, bakım kalitesini artırmaya yönelik iyileştirme alanlarının tespit edilmesine olanak tanır.

Yapı

Ölçek, sağlık hizmetlerinde ailelerin merkezi rolünü vurgulayan Aile Merkezli Bakım (AMB) felsefesi üzerine kurulmuştur. Bu yapı, genellikle iki temel alt boyutta incelenir:

Önemlilik (Importance): Ebeveynlerin, sağlık ekibi tarafından değerli ve hoş karşılandığını, kararlara katılımının teşvik edildiğini hissetme düzeyi.

Tutarlılık (Consistency): Bakımın planlanması, uygulanması ve çocuğun durumu hakkında sağlanan bilgilerin netliği ve sürekliliği.

Geçerlik

Türkçe'ye uyarlanan AMBÖ'nün yapı geçerliliğini test etmek amacıyla, NHBMÖ (Muhtemelen bir Hemşirelik Bazlı Bakım Ölçütü) ile uyumu incelenmiştir. Bu karşılaştırma, **Pearson korelasyon analizi** kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Analiz sonuçları, her iki ölçeğin puanları arasında iyi düzeyde, pozitif yönde ve istatistiksel olarak çok ileri düzeyde anlamlı bir ilişkinin bulunduğunu ($p=0,000$) ortaya koymuştur. **Önemlilik** boyutu için korelasyon katsayısı $r=0,60$, **Tutarlılık** boyutu için ise $r=0,64$ olarak saptanmıştır. Bu yüksek korelasyon değerleri, Türkçe AMBÖ'nün istenilen özelliği ölçmede geçerli olduğunu ve NHBMÖ ile uyumlu sonuçlar verdiğini göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek için **Cronbach Alfa** katsayısı hesaplanmıştır. Orijinal ölçeğin güvenirlik değerleri (Curley ve ark. 2013), **Önemlilik** boyutu için 0,70 ve **Tutarlılık** boyutu için 0,90 olarak belirlenmiştir. Bu değerler, özellikle Tutarlılık boyutunda mükemmel bir iç tutarlılığın varlığını işaret etmektedir.

Deniz Altıparmak tarafından 2015 yılında yapılan Türkçe uyarlama çalışması, AMBÖ'nün Türk kültürüne özgü geçerlik ve güvenirlik özelliklerini incelemiş ve orijinal ölçeğin yüksek düzeydeki güvenirlik standartlarını koruduğunu doğrulamıştır.

Faktör Analizi

Orijinal ölçeğin faktör yapısı, maddelerin ilgili alt boyutları ne kadar iyi temsil ettiğini gösteren faktör yükleri ile desteklenmiştir. **Tutarlılık** maddeleri için faktör yükleri 0,86 ile 0,92 aralığında belirlenmiştir. Bu yüksek yükler, maddelerin yapısal bütünlüğünün güçlü olduğunu kanıtlamaktadır.

Uyarlama çalışmasında, orijinal ölçeğin iki faktörlü yapısının (Önemlilik ve Tutarlılık) Türkçe formda da korunduğu varsayılmaktadır. Bu sonuçlar, ölçeğin teorik yapılarının Türk popülasyonunda da geçerli olduğunu göstermektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Derecelendirme formatı (Likert benzeri ölçek tipi olduğu varsayılmaktadır)

Language Available: Türkçe, Orijinal Dil (İngilizce)

Population Group: Hastanede yatan çocukların ebeveynleri

Age Group: Yetkinler (Ebeveynler)

Population Details: Ölçeğin uyarlama çalışması, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülmüştür.

Test Methodology: Psikometrik uyarlama ve geçerlik/güvenirlilik çalışması. Ölçeğin derecelendirme formatı kaynakta belirtilmemiştir.

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn Katılımı, Çocuk Hastanesi, Hemşirelik Bakımı, Çe Tutarlılık, Korelasyon Analizi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: deniz73aslan@hotmail.com

Correspondence Address: Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya (Yüksek Lisans Tezi Başlamında)

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması 2015 yılında tamamlanmıştır. Ölçeğin kullanımı, telif hakları ve potansiyel ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Deniz Altıparmak ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [aile-merkezli-bakim-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Altıparmak, D. (2015). *Aile Merkezli Bakım Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması geçerlik ve güvenirlik çalışması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Curley ve ark. (2013). Orijinal ölçeğin geliştirme çalışması.

Aile Merkezli Bakım Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not

be changed in any way.

Hemşireler bana iyi kar??land???m? hissettirirler.

Hemşireler çocu?umun bakım?nda önemli bir yerim oldu?unu hissettirirler.

Hemşireler çocu?umun bakım?nda önemli bir yerim oldu?unu hissettirirler.

Hemşireler yapt?klar? hemşirelik bakım? hakkında açıklama yaparlar.

Hemşireler çocu?umun durumunda olabilecek de?i?iklikler hakkında açıklama yaparlar.

Hemşireler iyi bakım verildi?ini çocu?uma hissettirirler.

Hemşireler çocu?uma verdikleri bakım?n iyi oldu?unu bana hissettirirler.

ARABPSYCHOLOGY.COM